

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رئاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

آیین نامه اجرایی

طرح های کلان ملی فناوری

معاونت نوآوری و تجاری سازی فناوری

مرکز طرح های کلان ملی فناوری

خرداد 1397

مقدمه

توسعه صنعتی بر مبنای اقتصاد دانش بنیان، از طریق نوآوری و تجاری سازی فناوری ها و عرضه آنها به بازار امکان پذیر خواهد بود. از این رو معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با سرلوحه قرار دادن منویات مقام معظم رهبری و سیاست های ابلاغی ایشان، به منظور تحقق اهداف تعیین شده ی حوزه علم و فناوری در اسناد بالا دستی از جمله سند چشم انداز 1404 و نقشه جامع علمی کشور، با تعریف و اجرای طرح های کلان ملی در زمینه ارتقاء و توسعه فناوری و نوآوری، بستر تحقق اقتصاد مقاومتی و دانش بنیان و رشد و توسعه پایدار کشور را فراهم خواهد ساخت.

بخش اول: کلیات

ماده 1: اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه به شرح ذیل می باشند:

1. **معاونت علمی و فناوری:** منظور معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری می باشد.
2. **معاونت:** منظور معاونت نوآوری و تجاری سازی فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری می باشد.
3. **مرکز:** منظور مرکز طرح های کلان ملی فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری می باشد.
4. **طرح:** منظور طرح کلان ملی فناوری می باشد.
5. **مجری:** منظور شخصیت حقوقی یا حقیقی مسئول اجرای طرح و طرف قرارداد معاونت می باشد.
6. **بهره بردار:** منظور نهاد استفاده کننده از دستاوردهای طرح می باشد.

ماده 2: طرح های کلان ملی فناوری برای نیل به اهداف ذیل تعریف، تصویب و اجرا می شوند:

1. ایجاد، توسعه، انتقال و بومی سازی فناوری های دانش بنیان راهبردی در کشور
2. برقراری ارتباط مؤثر بین مراکز علمی، دانشگاهی و تحقیقاتی با صنعت جهت هم افزایی در تولید و تجاری سازی محصولات دانش بنیان
3. مشارکت و همکاری نهادهای دولتی، عمومی و خصوصی در اجرای طرح های با سطح نسبتاً بالای آمادگی فناوری (TRL¹) دارای کشش ملی و فراملی
4. بستر سازی برای تقسیم کار ملی، انسجام بخشی و توانمندسازی از طریق مدیریت یکپارچه فرایند اجرای طرح های بزرگ ملی فناوری و نوآوری
5. هم افزایی سرمایه های انسانی، منابع مالی و امکانات به منظور کسب مهارت های لازم و تشکیل هسته های تخصصی جهت اجرای سایر طرح های فناورانه در کشور

¹ -Technology Readiness Level

6. بسترسازی جهت استفاده از ظرفیت شبکه های دانش بنیان، نوآور و خلاق در زمینه تکمیل زنجیره تأمین کالا و خدمات فناوریانه

بخش دوم: معیارها و شاخص ها

ماده 3: طرح کلان ملی فناوری طرح دانش بنیانی است با سطح نسبتاً بالای آمادگی فناوری که دارای ارزش افزوده اقتصادی بالا بوده و از نظر اهمیت، حیطة کار و پیچیدگی در حدی است که یک تلاش مشارکتی و هماهنگ بین عناصر و بازیگران مختلف را نیاز داشته و سبب رفع نیازهای اساسی و راهبردی کشور به محصولات و خدمات مبتنی بر فناوری و نوآوری می گردد.

ماده 4: طرح های پیشنهادی می بایست از ویژگی های ذیل برخوردار باشند:

1. مراحل آزمایشگاهی، ساخت نمونه، آزمون های عملکردی و یا اخذ تأییدیه های اولیه طرح صورت پذیرفته باشد.
2. از نظر کاربردی، رویکرد محصول محور داشته و ابعاد نوآوری طرح باید حداقل در مقیاس ملی باشد.
3. دارای توجیه فنی و اقتصادی بوده و دستاوردهای حاصل از آن برای متقاضی و بهره بردار مشخص باشد.
4. طرح نیازمند همکاری و مشارکت چند نهاد مرتبط با موضوع بوده و یا دستگاه و متولی خاصی برای اجرای آن در کشور وجود نداشته باشد.
5. نتایج طرح باید گستره وسیعی از نیازها و مشکلات جامعه را پوشش داده و از اولویت و کشش ملی برخوردار بوده و پاسخگوی نیازهای فناوریانه فعلی و آتی کشور باشد.
6. ظرفیت های علمی و فنی و زیرساخت های لازم برای اجرای طرح در کشور وجود داشته و دسترسی پیشنهاد دهنده طرح به آنها میسر باشد.
7. پیش بینی ها و هماهنگی های لازم برای سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی جهت تولید و تجاری سازی محصول صورت پذیرفته و امکانات و تجهیزات اولیه فراهم باشد.

بخش سوم: بررسی و تصویب طرح ها

ماده 5: در راستای مفاد این آیین نامه شورایی با نام "شورای سیاست گذاری و راهبری" به منظور تعیین سیاست ها و اولویت های فناوریانه کشور در هر حوزه و تصمیم گیری نهایی درباره تصویب، چگونگی اجرا و اختتام طرح ها شامل اعضای زیر تشکیل می شود:

1. معاون علمی و فناوری رئیس جمهور (رئیس شورا)
2. معاون نوآوری و تجاری سازی فناوری
3. رئیس مرکز طرح های کلان ملی فناوری

ماده 6: طرح ها پس از بررسی و ارزیابی فنی و اقتصادی اولیه در مرکز در صورت همراستایی با مأموریت های معاونت علمی و فناوری و مفاد بخش دوم این آیین نامه و مشخص شدن چارچوب زمانی و سقف اعتبارات مورد نیاز، به منظور تصمیم گیری نهایی در شورای سیاست گذاری و راهبری مطرح می گردد و در صورت تصویب در شورای مذکور، ارزیابی های تکمیلی، انعقاد موافقت نامه و ابلاغ به مجری توسط مرکز انجام خواهد شد.

ماده 7: به منظور اجرای مطلوب طرح ها، اجرای طرح های ملی به مجریان توانمند و تأیید شده در بخش های دولتی، عمومی و خصوصی واگذار می شود.

تبصره 1: مجری مسئولیت اجرای طرح را به عهده دارد و در مقابل کلیه تعهدات پاسخگو می باشد.

تبصره 2: با توجه به نوع طرح ها، اولویت واگذاری اجرا به گونه ای خواهد بود که به توانمندسازی بخش خصوصی و صنعت مربوطه منتهی گردد.

بخش چهارم: تأمین مالی طرح ها

ماده 8: حمایت مالی معاونت علمی و فناوری از اجرای طرح به صورت وام، کمک بلاعوض و یا ترکیبی از آنها خواهد بود. نوع حمایت مالی از طرح توسط شورای سیاست گذاری و راهبری تعیین خواهد شد.

تبصره 1: اعتبارات اختصاص یافته توسط حوزه معاونت نمی تواند صرف خرید زمین، بنا، خودرو، ساخت و تعمیر ساختمان، برگزاری همایش یا استخدام نیرو (به استثنای خدمات تخصصی مرتبط با طرح) و نظایر آن گردد.

تبصره 2: مشارکت مجری و نهاد بهره بردار یا سرمایه گذار با توجه به ظرفیت های موجود، در تأمین مالی بخشی از هزینه طرح به عنوان مزیت طرح در تصویب تلقی می شود.

ماده 9: کلیه پرداخت های معاونت علمی و فناوری بصورت مرحله ای در چارچوب اعتبار مصوب طرح و براساس کنترل، نظارت و ارزشیابی ناظرین فنی و اجرایی، متناسب با پیشرفت طرح در پایان هر مرحله از اجرای آن با تأیید مرکز و در صورت تأمین اعتبار صورت خواهد پذیرفت.

بخش پنجم: مدیریت، راهبری و نظارت بر اجرای طرح ها

ماده 10: مرکز به عنوان نماینده تام الاختیار معاونت، وظیفه مدیریت، راهبری و نظارت بر حسن اجرای طرح را از طریق بکارگیری مشاوران و ناظران تخصصی، تشکیل جلسات شورای راهبردی و کمیته اجرایی، انجام بازدیدهای ادواری از طرح و دریافت گزارشات دوره ای مدون و منظم از مجری بر عهده خواهد داشت.

تبصره: در صورت نیاز برخی از ناظران تخصصی از سوی نهاد بهره بردار به مرکز معرفی و در فرآیند نظارت و ارزیابی طرح مشارکت و همکاری خواهند داشت.

ماده 11: به منظور کمک به پیشبرد و نظارت کلان بر اجرای هر طرح، شورای راهبردی زیر نظر معاون نوآوری و تجاری سازی فناوری توسط مرکز تشکیل می گردد که جلسات آن عنداللزوم برگزار خواهد شد. ترکیب اعضای این شورا به شرح ذیل می باشد:

1. معاون نوآوری و تجاری سازی فناوری (رئیس شورا)
2. رئیس مرکز (نایب رئیس شورا)
3. معاون و یا رئیس نهادها و سازمان های دولتی، عمومی و خصوصی ذیربط در صورت نیاز
4. نماینده و ناظر تخصصی مرکز
5. مجری
6. نماینده تام الاختیار بهره بردار در صورت نیاز
7. یک نفر صاحب نظر ترجیحاً از نهاد تأیید کننده مرتبط با موضوع طرح در صورت نیاز

ماده 12: وظایف شورای راهبردی به شرح ذیل می باشد:

1. تعیین و تصویب سیاست ها و برنامه های اجرایی طرح
2. نظارت کلان و تأیید روند کلی مراحل مختلف اجرای طرح
3. انجام تصمیم گیریهای لازم به منظور رفع مشکلات اجرایی طرح در سطح ملی

ماده 13: هر طرح دارای یک کمیته اجرایی می باشد که در چارچوب مشخص شده در متن موافقت نامه طرح، تشکیل می گردد. ترکیب اعضای این کمیته به شرح ذیل می باشد:

1. رئیس مرکز و یا نماینده تام الاختیار وی
2. ناظر تخصصی و یا کارشناس مرکز
3. مجری طرح
4. نماینده بهره بردار و یا نهاد تأیید کننده در صورت نیاز

ماده 14: وظایف کمیته اجرایی به شرح ذیل می باشد:

1. بررسی و تأیید برنامه های اجرایی و زمانبندی تفصیلی طرح
2. ارائه نظرات تخصصی و مشاوره های فنی به مجری و مرکز
3. کنترل و نظارت کمی و کیفی بر روند پیشرفت و اجرای طرح بر اساس برنامه زمانبندی
4. مدیریت بر فرآیند مستندسازی و تهیه گزارش های علمی، فنی و اجرایی طرح جهت ارائه به مرکز

5. پیگیری و اجرای مصوبات شورای راهبردی در ارتباط با طرح

بخش ششم: اختتام و مالکیت طرح ها

ماده 15: در فرآیند ارزیابی و داوری نهایی طرح ها به منظور اختتام آنها ملاحظات زیر مورد توجه قرار می گیرند:

1. دستیابی به اهداف و نتایج مورد انتظار طرح در چارچوب برنامه و شرح خدمات پیش بینی شده در موافقت نامه با رعایت کلیه اصول و استانداردها
2. فراهم نمودن شرایط برای تجاری سازی یا فروش و انتقال دانش فنی با رعایت حقوق مالکیت معنوی طرح
3. اخذ استانداردها، تأییدیه ها و مجوزهای فنی و قانونی از نهادها و سازمان های ذیربط و بهره بردار نهایی از نتایج طرح
4. کیفیت مستندسازی و گزارش نهایی تدوین شده طرح

ماده 16: گزارش اختتام طرح توسط مجری در چارچوب مشخص مرکز تهیه و پس از بررسی و ارزیابی توسط ناظرین فنی و کارشناس طرح، برای اخذ تأیید نهایی به مرکز ارسال می گردد و اعلام رسمی اختتام طرح ها، پس از تأیید کمیته اجرایی و مرکز صورت می پذیرد.

ماده 17: پس از اختتام طرح، با توجه به موارد اعلام شده در موافقت نامه آن، در خصوص مالکیت نتایج طرح ها اقدامات لازم صورت می پذیرد.

ماده 18: تسویه حساب مالی طرح های اختتام یافته، با توجه به نوع اعتبار آن، در چارچوب موافقت نامه آن با همکاری مرکز و معاونت توسعه مدیریت و جذب سرمایه معاونت علمی و فناوری انجام می شود.

تبصره: در صورت لزوم، تصمیم گیری درباره چگونگی برخورد حقوقی با مسائل مربوط به تسویه حساب مالی طرح ها در شورای سیاست گذاری و راهبری انجام می شود.

ماده 19: این آیین نامه در 19 ماده و 6 تبصره در تاریخ 97/03/28 به تصویب و تأیید معاون علمی و فناوری رئیس جمهور رسیده است و از تاریخ تأیید و ابلاغ قابل اجرا بوده و جایگزین آیین نامه مصوب قبلی مورخ 89/07/04 طرح های کلان ملی فناوری می باشد.